ВСС-12945 16-10-2026

ДО
ПРОКУРОРСКА КОЛЕГИЯ
НА ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

В качеството ми на кандидат за изборен член на Висшия съдебен съвет от квотата на прокурорите, представям отговори на въпросите, отправени от Български институт за правни инициативи към кандидатите за изборни членове на ВСС и към мен конкретно:

1. Как оценявате ефективността на настоящия Висш съдебен съвет при осигуряването и отстояването на независимостта на съдебната власт и отделните магистрати, включително по публично известните случаи, посочени във въпроса? Какво бихте променили?

Не бих дала обща положителна или отрицателна оценка само по медийния отзвук на отделни случаи. За мен е важно дали ВСС е реагирал своевременно след проверими факти, с мотивиран акт и с последващ контрол за изпълнението му. По случаи като тези със съдия Владислава Цариградска, съдия Ивайло Йосифов, прокурор Ивайло Занев, прокурор Иво Илиев и разкритията около кръговете, свързвани с Петьо Петров и Мартин Божанов, обществения въпрос е един и същ: имало ли е натиск или неформално влияние и направил ли е кадровият орган всичко в своята компетентност, за да установи фактите и да защити независимостта. Когато реакцията е закъсняла, фрагментарна или без ясен резултат, тя не изгражда доверие.

Ако бъда избрана, ще настоявам за единен ред за институционално сезиране: незабавна регистрация на сигнала, проверка за спешен риск, определяне на независим докладчик, изслушване на засегнатия магистрат, събиране на проверими данни и публичен мотивиран резултат в рамките на закона. При непосредствен риск трябва да се осигури координация с компетентните органи и практическа защита, а при недоказани твърдения ВСС е длъжен също толкова ясно да защити доброто име на магистрата. Независимостта не означава безотчетност. Тя изисква защита от натиск и еднаква нетърпимост към нарушенията.

2. Какво е мнението Ви за възможността изборни членове на ВСС от професионалната квота да бъдат отзовавани?

Не подкрепям свободно политическо или мнозинствено отзоваване, защото то би превърнало независимия мандат в постоянна зависимост от моментни настроения. Бих обсъдила механизъм за предсрочно прекратяване само при предварително и изчерпателно определени тежки основания: несъвместимост, трайно неизпълнение на задълженията, укрити

зависимости, тежко нарушение на етичните правила или влязъл в сила акт, несъвместим с членството. Процедурата трябва да включва ясни факти, право на защита, квалифицирано решение и съдебен контрол.

По-добрият непосредствен инструмент е всеки член да публикува мотиви на гласуванията си, годишен отчет и данни за участия, отводи и срещи по въпроси от компетентността на съвета. Ако се прецени, че е нужен институт на отзоваване, той трябва да бъде въведен на конституционно и законово устойчиво основание, а не с вътрешно правило на ВСС.

3. На какъв профил и на какви конкретни професионални и морални качества ще държите при избор на главен прокурор?

Ще търся кандидат с доказан практически опит в наказателното право и процес, управленска компетентност и способност да носи публична отговорност. Професионалната биография трябва да показва качество и устойчивост на актовете, уважение към правото на защита, умение за работа с натоварени структури и разбиране за европейското право. Не е достатъчна репутация на силен администратор; необходима е способност да се пази независимостта на наблюдаващия прокурор и да не се подменя вътрешното му убеждение.

Моралните критерии за мен са почтеност, независимост от политически и икономически кръгове, нетърпимост към неформални контакти, умереност в публичното говорене и готовност за проверима отчетност. Ще изисквам декларация за професионални и лични зависимости, ясна програма с измерими ангажименти и убедителни отговори по конкретни казуси. Ще гласувам по публично обявени критерии и ще публикувам мотивите си, независимо от резултата.

4. Смятате ли, че разликата във възнагражденията между инстанциите е прекомерна и необходимо ли е законово закрепване на критериите за всички нива?

Разликата е проблем, когато не отразява реалната тежест, натовареност и отговорност на труда и когато обезценява първата инстанция, където се извършва най-голямата по обем ежедневна работа. Подкрепям предвидими законови критерии и автоматична актуализация, които обхващат всички нива. Основната заплата следва да отчита длъжността и отговорността, а допълнителното възнаграждение - доказана индивидуална натовареност, фактическа и правна сложност, дежурства, работа извън установеното време и качество, оценено без намеса в съдържанието на актовете.

Не подкрепям бонуси, обвързани с брой обвинения, осъдителни присъди или друга статистика, която може да влияе върху вътрешното убеждение. Необходимо е и постепенно ограничаване на прекомерната вертикална разлика, без механично изравняване на различни длъжности.

Правилата трябва да са публични, еднакви и приложими без ежегодно дискреционно решение на ВСС.

5. Използвана ли е система с генеративен изкуствен интелект или софтуер, базиран на големи езикови модели, при разработването на концепцията?

Концепцията изразява личните ми позиции и аз нося пълната отговорност за всяко предложение в нея. Използвала съм правно-информационни системи и обичайни средства за текстообработка, но не и генеративен ИИ за създаване на съдържанието. Авторството и отговорността не могат да бъдат прехвърлени на софтуер.

6. Възможно ли е Прокурорската колегия за 48 часа да провери дали публична критика е основателна? Как ще разграничите натиск от разследваща журналистика и как ще реагирате при грешна първоначална оценка?

Срокът от 48 часа не може да бъде срок за окончателна преценка на истинността на журналистическо разследване. Той е подходящ само за първоначална институционална реакция - регистрация на сигнала, изслушване на засегнатия магистрат, оценка на непосредствен риск и решение дали е необходима защита или по-задълбочена проверка. Всяка окончателна позиция трябва да следва събиране на достатъчно данни и право на отговор.

Ще разграничавам натиска от журналистиката по проверими белези: има ли заплаха, координирана кампания, разгласяване на лични данни, намеса по висящо производство или искане за конкретен резултат. От друга страна, ще се разглеждат посочени ли са източници, документи, обществен интерес и възможност за отговор. Острата критика сама по себе си не е натиск. Координационният център не трябва да атакува журналисти или да води лични дела вместо магистрата, а да осигурява точна информация и правна помощ при действително противоправни посегателства. Ако първоначалната оценка се окаже неправилна, колегията трябва незабавно да я коригира със същата публичност, да се извини и да прегледа процедурата, довела до грешката.

7. Срещали ли сте лично неформални устни разпореждания и въведена ли е изцяло писмена практика в ръководената от Вас Апелативна прокуратура - София?

Не бих приравнила всяка устна служебна комуникация на неправомерно указание. В оперативната работа разговорът е неизбежен. Недопустимо е обаче устно въздействие по конкретна преписка, което замества предвиденото в закона писмено, мотивирано указание и не оставя проверима следа.

Принципът, който съм длъжна да защитя, е ясен: указанията, проверките и методическите насоки, които могат да имат значение за решението по преписка или дело, трябва незабавно да се регистрират в УИС като нередактируем документ. При твърдение за устно указание прокурорът следва да може да подаде защитено уведомление, което автоматично да получи номер, да се пази от заличаване и да подлежи на проверка от орган, различен от посочения ръководител. Неблагоприятни кадрови последици за добросъвестно сигнализиралия са недопустими.

8. **Как ще обясните намаляването на процесуалната и административната тежест при ниско обществено доверие в прокуратурата?**

Намаляването на излишната тежест не означава намаляване на контрола. Предлагам да се премахват повторни действия без самостоятелна гаранционна стойност, ръчното пренасяне на данни и чисто техническите справки, като едновременно се засилят писмената следа, съдебният контрол и достъпът на страните. Никоя промяна не следва да засяга правото на защита, стандарта на доказване или задължението за разкриване на обективната истина.

Подходът трябва да е поетапен: анализ на конкретното дублиране, обществено обсъждане, пилотно прилагане, показатели за срок, качество и отменени актове и последваща оценка. Доверието няма да се възстанови с повече хартия, а с мотивирани решения, проследимост, равен стандарт и ефективен съдебен контрол.

9. Какви „правни конструкции“ имате предвид за прехода между оперативната дейност и разследването и как ще ги реализирате, след като ВСС няма законодателна инициатива?

Под „правни конструкции“ разбирам ясно разграничени правила за момента, в който оперативната информация се превръща в доказателствен източник: предпоставки за образуване, ред за запазване и предаване на цифрови данни, проследима верига на съхранение, съдебно разрешение при засягане на основни права и забрана резултат от оперативен способ да се използва извън допустимия процесуален ред. Не предлагам автоматично превръщане на оперативни данни в доказателства.

ВСС няма законодателна инициатива. Той обаче може да възложи сравнителен и емпиричен анализ, да събере становищата на прокуратури, съдилища, адвокатура, МВР и академичната общност, да приеме мотивирано предложение и да го изпрати на Министерския съвет, министъра на правосъдието и Народното събрание. В рамките на собствената си компетентност може да подобри електронната проследимост, обучението и организацията, без да създава процесуални норми с вътрешни правила.

10. От какво е нарушена легитимността на настоящия състав на ВСС и какво разбирате под политически влияния?

Основният обективен проблем е продължителната работа след изтичането на мандата. Дори решенията да са формално валидни, изтеклият мандат отслабва демократичната и професионалната легитимност и създава съмнение дали временността не се превръща в траен модел. Към това се добавят непълните мотиви по чувствителни кадрови решения, продължителното временно ръководство и случаи, в които реакцията по данни за натиск не е достатъчно бърза и убедителна.

Под политическо влияние не разбирам всяко институционално взаимодействие. То е налице, когато кадрово или дисциплинарно решение се взема по съображения, различни от закона и публичните критерии. Признаци могат да бъдат недекларирани срещи, предварително съгласувано гласуване без индивидуални мотиви, критерии, променяни според кандидата, или назначения, които не могат да се обяснят с публичната процедура. Не бих приписала влияние на конкретно лице без доказателства; бих настоявала за правила, които правят подобна зависимост видима и санкционируема.

.....
Даниела Попова

гр. София
16.10.2026г.